Downloaded from jor.iranaict.ir at 1:06 +0330 on Monday November 9th 2026

سال چهارم، شماره‌های ۱۱ و ۱۲، بهار و تابستان ۱۳۹۱
صص: ۳۷- ٤٥

فصلنامه علمی- پژوهشی
فناوری اطلاعات و ارتباطات ایران

ارتقاء مهارت‌های کارآفرینی سرمایه هستان‌نگار با استفاده از پرتال آموزش کارآفرینی

مریم طایفه محمودی[1] مهتاب پیوست مهدیه محسنی محمود خراط کامبیز بدیع
گروه مدیریت دانش و سازمان‌های الکترونیکی، پژوهشکده فناوری اطلاعات، پژوهشگاه فضای مجازی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۰۳/۲۵ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۱۲/۲۳

چکیده

امروزه پرتال های سازمانی نقش کلیدی‌ای در تسری و تجری اطلاعات سازمانی در ابعاد و لایه های مختلف ایفا می‌کنند. در این میان پرتال های آموزشی به لحاظ ارتقاء دانش و مهارت کاربران (و کارمندان) سازمانی در تحقق کسب و کار کارآفرینی از اهمیت ویژه ای برخوردارند. با توجه به گستردگی بومی، تنوع مشاغل در حوزه کارآفرینی و نیز پارامترهایی که به نحوی در فرآیند طراحی این پرتال ها تأثیرگذارند، ایجاد سازوکاری که بتواند یک پرتال را از توانمندی قابل ملاحظه ای در ارتقاء مهارت کارآفرینی برخوردار سازد، از اولویت ویژه ای برخوردار است. این مهم ایجاب می‌نماید تا ویژگی‌های لازم برای طراحی موثر این قبیل پرتال ها مد نظر قرار گیرد.

در این مقاله، رویکردی ارائه می‌شود که طبق آن ویژگی‌های مورد انتظار در طراحی یک پرتال آموزشی در قالب یک هستان نگار بازنمایی شده و متعاقباً توضیح داده می‌شود که این ویژگی‌ها چگونه می‌توانند به تحقق کسب و کار کارآفرینی از یکسو، و از سوی دیگر آموزش کارآفرینی منجر گردد. در پایان، قابلیت رویکرد پیشنهادی در قالب دو سناریوی عملی راه اندازی کسب‌وکار در حوزه کشاورزی و راهنمای نگارش طرح کسب و کار در همبافت آموزش کارآفرینی، مورد تحلیل و بررسی قرار می‌گیرد.

کلید واژگان : پرتال آموزش کارآفرینی، پرتال آموزشی، طراحی پرتال، ویژگی‌های طراحی، آموزش کارآفرینی، ارتقاء مهارت، هستان‌نگار

۱- مقدمه

از آنجا که آموزش کارآفرینی تأثیر بسزایی بر نگرش کارآفرینانه افراد در سطوح مختلف جامعه از دانشگاه تا صنعت دارد، لذا از جمله فرآیندهایی است که به برنامه ریزی و ارزیابی در نظام‌های آموزشی نیاز دارد [۱] . جهت تحقق این امر می‌توان از ویژگی‌ها و شاخص‌های متعددی که کارآفرینی را در ابعاد مختلف نظیر اشتغال زایی، توسعه اقتصادی و کاهش فقر تحت تأثیر قرار می‌دهند بهره جست. برخی از مهم‌ترین این ویژگی‌ها و شاخص‌ها عبارتند از [۳]: چارچوب‌های قانون‌گذاری، فناوری‌های تحقیق و توسعه، قابلیت کارآفرینی، فرهنگ، دسترسی به منابع مالی، شرایط بازار و غیره. از این رو می‌توان گفت، آموزش کارآفرینی ابزار مهمی برای آموزش کارآفرینان و موفقیت آن‌ها در بازار های جهانی است که می‌تواند از طریق توسعه مهارت‌ها، تولید دانش و شناسایی فرصت‌های بالقوه کارآفرینانه تحقق یابد[۱]. لازمه کارآفرین شدن کسب مهارت‌های شخصی، مدیریتی و فنی از طریق ارتقاء قابلیت‌هایی نظیر: خلاقیت، نوآوری، ریسک پذیری، توانایی برنامه ریزی، بهره برداری مناسب از فرصت‌ها، اعتماد به نفس، مدیریت پیچیدگی و ابهام پذیری، مهارت‌های مذاکره و بازاریابی، ایجاد انگیزه، ثروت اندوزی و رقابت پذیری می‌باشد [۱-۵].

[1] نویسنده عهده‌دار مکاتبات (mahmodi@itrc.ac.ir)

Downloaded from jor.iranaict.ir at 1:06 +0330 on Monday November 9th 2026

در زمینه آموزش کارآفرینی وجود مشکلاتی نظیر عدم دسترسی آسان و به موقع به مربیان، عدم ارتباط مناسب بین کارآفرینان و کارآموزان، عدم دسترسی به تجارب موفق پیشین و بهره گیری مناسب از آن‌ها و غیره، ما را به سمت بهره گیری از امکانات فناوری اطلاعات و ارتباطات سوق می‌دهد. یکی از مؤثرترین این ابزارها، پرتال های آموزش کارآفرینی است. مهم‌ترین دلایل انتخاب پرتال به عنوان یکی از ابزارهای یادگیری الکترونیکی جهت مقاصد کارآفرینی عبارت است از[٦]: کاهش هزینه، ارتقاء کارایی، ارائه خدمات بهتر به کارآموزان، برقراری ارتباط با عرضه کنندگان، ارائه هرچه بهتر خدمات، سهولت در توسعه و....

مروری بر انواع پرتال های موجود در این زمینه نشان می دهد که برخی صرفاً جهت مقاصد آموزشی و برخی دیگر جهت مقاصد کسب‌وکار طراحی شده‌اند که خود نیز دارای انواع مختلفی مانند کسب‌وکار عمومی، خانگی، صنعتی، کشاورزی و خدماتی می‌باشند[٧].

ساختار مقاله به این صورت است که پس از مقدمه، مروری بر پرتال ها و وب سایتهای آموزش کارآفرینی انجام شده، سپس رویکرد پیشنهادی سرمایه هستان نگار برای ارتقاء مهارت کارآفرینی ارائه گردیده و نهایتا قابلیت رویکرد پیشنهادی در قالب دو سناریوی عملی در همبافتهای راه اندازی کسب و کار و آموزش کارآفرینی مورد تحلیل و بررسی قرار می گیرد. جمع بندی و پیشنهاد کارهای آتی خاتمه بخش این مقاله می باشد.

۲- مروری بر پرتال های موجود در حوزه آموزش کارآفرینی

پرتال های آموزشی عمدتاً موظف به ارائه انواع گوناگونی از خدمات آموزشی برای کاربران مختلف می‌باشند و دربرگیرنده اجزاء اصلی انجمن‌های تبادل اطلاعات، بدنه دانش، و سرویس‌های نگهداری دانش می‌باشند که در قالب شبکه پرتال های آموزشی، پرتال های آموزشی سازمانی، پرتال های آموزشی مبتنی بر منبع و پرتال های ترکیبی به فعالیت می‌پردازند [٨].

یکی از تأثیرگذارترین زمینه های به‌کارگیری پرتال های آموزشی در حوزه کارآفرینی است. از آنجا که معمولاً رابطه بین حوزه های کسب‌وکار و نهادهای آموزش کارآفرینی مطابق با مکانیزم‌های انتقال و اشتراک دانش صورت نگرفته است، لذا آموزش و توسعه طرح‌های کارآفرینی از طریق پرتال های مناسب نقش بسزایی در گسترش و تحکیم فرآیند کارآفرینی خواهد داشت. از سوی دیگر، کاربر- محور بودن پرتال و موضوع- محور بودن وب سایت‌های موجود در این زمینه، امکان استفاده شخصی و همکارانه را میان افرادی با تنوع جغرافیایی و فرهنگی متفاوت فراهم می‌سازد. مروری بر پرتال ها و وب سایت‌های مرتبط با کارآفرینی نشان می‌دهد که برخی بر آموزش به ذینفعان کارآفرینی تاکید دارند، حال آنکه برخی دیگر به راه اندازی یا توسعه کسب‌وکار در این حوزه می‌پردازند.

- **بررسی پرتال و وب سایت‌های گوناگون از منظر آموزش به ذینفعان کارآفرینی**

در بعد آموزش می‌توان تنها به آموزش فرد پرداخت و یا او را جهت بکار گماشتن و انجام شغلی تعلیم داد و یا آنکه او را از مهارت کارآفرینی برخوردار نمود[٩]. برخی از مهم‌ترین نمونه های این‌گونه پرتال ها و وب سایت‌ها عبارتند از:

پرتال "تعمیق دانش آموزش کارآفرینی[1]" که هدف از آن ایجاد درکی از کارآمدترین شیوه های یادگیری کارآفرینی و چگونگی پاسخگویی برنامه های آموزشی به این نیازهاست. این پرتال دربرگیرنده پایگاه داده‌هایی مشتمل بر منابع آموزش و پرورش، سرمایه گذاری، آموزش کارآفرینی و خلاصه ای از گزارش‌های ارزیابی، جست و جوی منابع آموزش کارآفرینی و اطلاعاتی در مورد برنامه های آموزشی است. ضمناً، امکان دسترسی به سایت‌ها و پایگاه داده های مختلف در خصوص آموزش کارآفرینی و سرمایه گذاری را نیز فراهم می‌نماید. همچنین اطلاعاتی در مورد پروژه جاری و کارآمدترین شیوه های یادگیری کارآفرینانه را ارائه می‌دهد.

پرتال "ارزیابی آموزش سرمایه گذاری و کارآفرینی[2]" که هدف از آن پاسخگویی به سؤالاتی نظیر چگونگی اندازه گیری اثرات آموزش کارآفرینی و سرمایه گذاری، چگونگی ارزیابی و بررسی برنامه های آموزشی، انتخاب شیوه‌ها و ابزارهای ارزیابی آموزشی است. ضمناً، در این پرتال، چک لیستی برای مرور مراجع مرتبط با آموزش سرمایه گذاری و گزارش‌های ارزیابی نیز فراهم گردیده است.

وب سایت "انجمن ایالات متحده آمریکا برای کسب‌وکار کوچک و کارآفرینی[3] " که هدف از آن پیشبرد هنر آموزش

[1] Deepening the Knowledge on Entrepreneurial Learning http://www.entlearn.net/sisalto.php?id=4

[2] ENTREVA.NET - Evaluation of enterprise education and entrepreneurship training http://entreva.net/index2.php?id=4

[3] United States Association for Small Business and Entrepreneurship, http://www.usasbe.org

Downloaded from jor.iranaict.ir at 1:06 +0330 on Monday November 9th 2026

کارآفرینی از طریق حمایت از کسب و کارهای کوچک مانند: مراکز غیرانتفاعی، بخش‌های عمومی، دانشگاه‌ها و کالج‌ها می‌باشد. بدین منظور، به آموزش کارآفرینی، تحقیق در زمینه کارآفرینی، مفاهیم پایه در رابطه با کارآفرینی، شیوه های کمک رسانی و سیاست‌های عمومی جهت ایجاد بعدی از کارآفرینان مبادرت می‌ورزد.

پرتال "EMU[4]" که وب سایت رسمی آموزش و پرورش دانمارک در خصوص آموزش کارآفرینی است.

با توجه به بررسی‌های انجام شده بر روی پرتال های آموزش کارآفرینی، به نظر می‌رسد که مهم‌ترین عناصر قابل توجه در طراحی پرتال و یا وب سایت‌های آموزش کارآفرینی عبارتند از: ارائه مواد آموزشی به یادگیرندگان و استادان در خصوص آموزش کارآفرینی، قابلیت فرآیند ارزیابی، قابلیت برگزاری آزمون به صورت بر خط، قابلیت ثبت و ضبط فعالیت‌های انجام شده، ارائه منابع و دوره های آموزشی برای رده های سنی مختلف فردی، ارائه محتوای صوتی و تصویری و متنی، قابلیت دسترسی به رویدادها و خبرهای کارآفرینی، قابلیت استفاده از ابزارهای آموزش کارآفرینی، قابلیت ارتقاء انگیزه و نوآوری در کارآموزان، سرویس پرسش و پاسخ، انجمن‌های بحث و گفتگو، قابلیت اطلاع رسانی از همایش‌ها و رویدادهای مرتبط، ارائه کارگاه‌ها و نشست‌های آموزش کارآفرینی و غیره.

• بررسی پرتال و وب سایت‌های کارآفرینی گوناگون از منظر کسب و کار

کسب‌وکار در کارآفرینی به معنای حالتی از مشغولیت و فعالیت است که منجر به راه اندازی و توسعه کسب‌وکارهای جدید، تولید محصولات یا خدمات نوین یا باز مهندسی فرآیندهای پیشین به منظور کسب درآمد بیشتر شود. به طور کلی از منظر کسب‌وکار می‌توان پرتال ها و وب سایت‌های کارآفرینی را در دو دسته کلی عام و خاص مورد بررسی قرارداد[۷]. بعد عام کارآفرینی به طور کلی به طرح‌های کارآفرینانه و کسب و کار کوچک، ارائه سرویس و اطلاعات به عموم در این حوزه و توسعه فرصت‌های اشتغال زایی کارآفرینی می‌پردازد. برخی از مهم‌ترین نمونه های این‌گونه پرتال ها و وب سایت‌ها عبارتند از:

پرتال"دسترسی کسب‌وکار به اطلاعات و سرویسهای دولتی[5]" که به منظور فراهم نمودن کسب‌وکار با یک نقطه دسترسی واحد به تمام اطلاعات و سرویس های دولتی توسعه یافته است.

پرتال "نوآوری و پرتال کارآفرینی[6] "دانشگاه اقتصاد و کسب و کار آتن که برای ارائه مجلات و مقالات، اطلاع رسانی آخرین اخبار و رویدادها، همایش‌ها، دسترسی به کتب کارآفرینی و انتخاب استاد راهنما برای دوره های کارشناسی ارشد و دکتری در حوزه کارآفرینی و بازدید از لینک‌های مرتبط با کارآفرینی طراحی شده است.

با توجه به بررسی‌های انجام شده بر روی بعد عمومی کارآفرینی، عناصر ضروری در طراحی پرتال و یا وب سایت‌های آموزش کارآفرینی عبارتند از: قابلیت جستجو، امکان دسترسی به وبلاگ‌ها، انجمن‌ها و شبکه های کارآفرینی، قابلیت بروز بودن و اعتبار اطلاعات، قابلیت دسترسی به مقالات کارآفرینی، قابلیت ارائه خدمات و اطلاعات برای ایجاد هم افزایی و افزایش نوآوری برای گروه خاصی از افراد جهت راه اندازی کسب‌وکار و ارائه خدمات پشتیبانی به کارآموزان کارآفرینی و غیره.

بعد خاص کارآفرینی قابل بررسی در چهار همبافت کشاورزی، خدماتی، خانگی و صنعتی می‌باشد[۷] که نمونه‌هایی از پرتال ها و وب سایت‌های مرتبط با هر یک در زیر ارائه می‌شود:

در رابطه با همبافت کارآفرینی در حوزه خدماتی، اطلاعات و سرویس‌هایی در موضوعاتی مانند خدمات مکانیزاسیون کشاورزی، خدمات درمانگاهی و پزشکی، خدمات اینترنتی مانند طراحی وب سایت، تیزرها و کلیپ‌های تبلیغاتی، ارائه طرح‌های توجیهی ورزشی و غیره ارائه می‌شود. به طور مثال وب سایت کارآفرینی ایالات متحده آمریکا توسط قدرت ایده‌ها[7]، به ارائه اطلاعات سودمند و مفید در رابطه با صنعت پزشکی می‌پردازد. عناصر قابل توجه در این وب سایت عبارتند از: انجمن، قابلیت جستجو، کمک‌های مالی و سرمایه گذاری، قابلیت برقراری تماس، قابلیت اطلاع از شرایط بازار مرتبط با صنعت پزشکی و غیره.

در رابطه با همبافت کارآفرینی در حوزه کشاورزی، می‌توان به نمونه‌هایی در رابطه با چگونگی راه اندازی طرح‌های پرورش طیور و دام، تولید فرآورده های گوشتی و غیر گوشتی، کشت و

[4] http://www.emu.dk

[5] Business access to state information and services
http://www.basis.ie/index.jsp

[6] Innovation & Entrepreneurship Portal
http://portals.dmst.aueb.gr/ie

[7] Entrepreneurship united by the power of ideas
http://www.entrepreneurship.org/en/%20eMed.aspx

Downloaded from jor.iranaict.ir at 1:06 +0330 on Monday November 9th 2026

کار و تولیدات گلخانه ای اشاره نمود. به عنوان مثال پرتال جامع مشاوره کارآفرینی و کسب و کار در حوزه کشاورزی[8]، به ارائه مشاوره و راهنمایی در خصوص کارآفرینی و کسب و کار در حوزه کشاورزی مبادرت می‌ورزد. عناصر قابل توجه در این وب سایت عبارتند از: انجمن اشتغال، قابلیت برگزاری دوره های مختلف آموزش کارآفرینی کشاورزی، قابلیت شخصی سازی مانند پرتال جامع مشاوره کارآفرینی[9] و وب سایت روستای قرن آباد[10] . در رابطه با همبافت کارآفرینی در حوزه صنعتی نیز به موضوعاتی مانند تولید تجهیزات صنعتی، بهداشتی، زنجیره غذایی، پوشاک و غیره پرداخته می‌شود. مشخصه های اصلی این پرتال ها عبارتند از: نمودارهای تحلیل آماری در مورد سرمایه گذاری و بازگشت سرمایه و امور مالی، فرآیندهای ارزیابی، ابزارها و سرویس‌های ارتباطی مانند انجمن‌های بحث و گفتگو، شبکه های کارآفرینی، سرویس پرسش‌های متداول، سازمان‌های حامی، ارائه مطالعات موردی، وبلاگ‌ها و انجمن‌ها، ارتباط با مشاوران و غیره. به طور مثال، پرتال بازیافت[11] به چالش‌های بازیافت در کشورهای عضو اکو و ارائه راه حل‌های نوآورانه و طرح‌های کارآفرینی از طریق فرآیند های جدید می‌پردازد. عناصر قابل توجه در این پرتال عبارتند از: محتوای متنی و تصویری، قابلیت جستجو، رسانه های اجتماعی بین‌المللی، اطلاع رسانی آخرین اخبار و رویدادها، آرشیو منابع کارآفرینی صنعت بازیافت، لینک‌ها، بازاریابی، قابلیت جستجو و غیره.

در رابطه با همبافت کارآفرینی در حوزه خانگی نیز می‌توان به موضوعاتی مانند مشاوره های مالی، تعلیم، تبلیغات، امور رایانه ای، تهیه غذا، امور زیبایی، نظافت و پاکسازی، تدریس و امور مشاوره اشاره نمود. در این پرتال مؤلفه‌هایی مانند ارتباط با مشاور و کارشناس، منابع و مقالات آموزشی، نوع محتواهای سمعی-بصری و انیمیشن، رقابت بین کارآموزان، وبلاگ‌ها و انجمن‌ها و شبکه های کارآفرینی، پرسش‌های متداول، جست و جو و دسته بندی منابع، ارتباط با دایرکتوری کسب و کارهای کوچک، اطلاع رسانی در خصوص کارگاه‌ها و برنامه های آموزشی برخط برای ذینفعانی مانند سرمایه گذاران، کارآموزان و کارآفرینان مشاهده می‌شود. نمونه ای از این پرتال ها عبارت است از: وب سایت راه حل‌های چند فرهنگی کسب‌وکار الکترونیکی[12]. بنابراین در اکثر همبافت‌های خاص کارآفرینی وجود عناصر زیر ضروری است: انجمن‌ها، مشاوره، اطلاع رسانی، قابلیت جستجو و دسته بندی.

۳- رویکرد پیشنهادی به ارتقاء مهارت کارآفرینی

از آنجا که طراحی پرتال های مناسب جهت آموزش، ترویج و توسعه کارآفرینی از اهمیت بسزایی برخوردارند، لذا در این مقاله به ارائه رویکردی مبتنی بر هستان‌نگار جهت پیشنهاد عناصر کلیدی و ضروری در رابطه با طراحی پرتال هایی بدین منظور می‌پردازیم [۲].

۳-۱- هستان نگار به عنوان ابزاری جهت بازنمایی ویژگی‌های مورد انتظار در طراحی پرتال آموزش کارآفرینی

با توجه به اهدافی که از به‌کارگیری پرتال آموزش کارآفرینی مد نظر می‌باشد، ویژگی‌های مختلفی را می‌توان جهت طراحی آن بکار بست. مهم‌ترین جنبه‌هایی که بدین منظور می‌توانند مورد استفاده قرار گیرند عبارتند از: [۲،۳،۷،۹،۱۰،۱۱] بازنمایی، طراحی، ارتباطات و همکاری، همبافت و عوامل تعیین کننده.

با توجه به آنکه هستان‌نگار ابزار قدرتمندی برای بازنمایی دانش بوده و ماهیتاً از قابلیت هدایت ساختاری از استدلال که لازمه تصمیم گیری است برخوردار می‌باشد، لذا در این مقاله جهت طراحی و ارزیابی پرتال های آموزشی در نظر گرفته شده است[۱۰].

بدین منظور، شکل ۱ جهت بازنمایی ویژگی‌های عام طراحی پرتال آموزش کارآفرینی مشتمل بر عناصر: ذینفعان، محتوا و منابع مورد استفاده، ویژگی‌های فنی، شیوه ارتباط و همکاری و بازنمایی ارائه شده است. شکل ۲ به صورت خاص، همبافت و عوامل تعیین کننده ای که جهت استفاده در حوزه کارآفرینی مورد نیاز می‌باشند، را نشان می‌دهد.

نکته قابل توجه اینست که وجه تمایز اصلی پرتال آموزش کارآفرینی با سایر پرتال های آموزشی در تدوین محتوا، انواع ذینفعان، همبافت کاربری، عوامل تعیین کننده و اهداف اصلی است که پرتال دنبال می‌کند. به عنوان مثال از منظر طراحی، می‌توان به تدوین محتوای مناسب و منابع مرتبط با موضوع مورد نظر کارآفرینی جهت ارائه به کارآموزان ارائه خدمات به انواع ذینفعان (مانند سرمایه گذاران، توانمند سازان، کارآموزان و ...) اشاره نمود.

[8] http://lms.agri-eng.org

[9] http://lms.agri-eng.org

[10] http://www.gharnabad.com

[11] http://www.recyclingportal.eu/artikel/28926.shtml

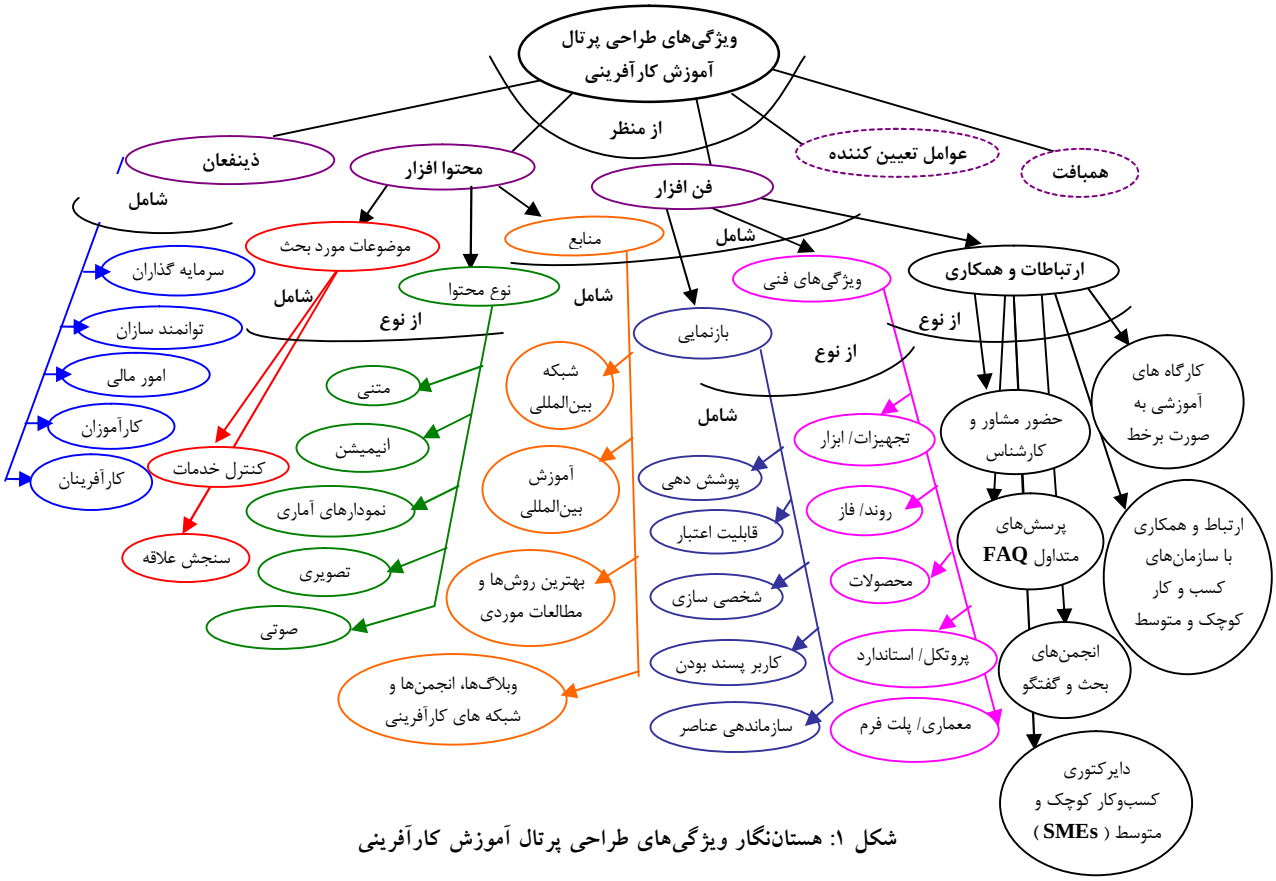
[12] Multicultural e-business solutions
http://www.diversitybusiness.com/DefaultNetscape.asp

Downloaded from jor.iranaict.ir at 1:06 +0330 on Monday November 9th 2026

به عنوان مثال با اشاره به گره ارتباط دانشگاه و صنعت در هستان‌نگار، کسب‌وکار از طریق ارتباط با دانشگاه و دریافت مشاوره دانشگاهی، علاوه بر ایجاد زمینه اشتغال زایی برای کارآموزان امکان بروز رسانی دانش و افزایش دانش درونی آن‌ها را نیز فراهم می‌سازد و از این رو کارآموزان با شناخت نیازها و چالش‌های حوزه صنعت و به‌کارگیری دانش کسب شده، تجربیات صنعت را به دانش خود می‌افزایند و به رفع مشکل صنعت کمک می‌نمایند[۲، ۹] .

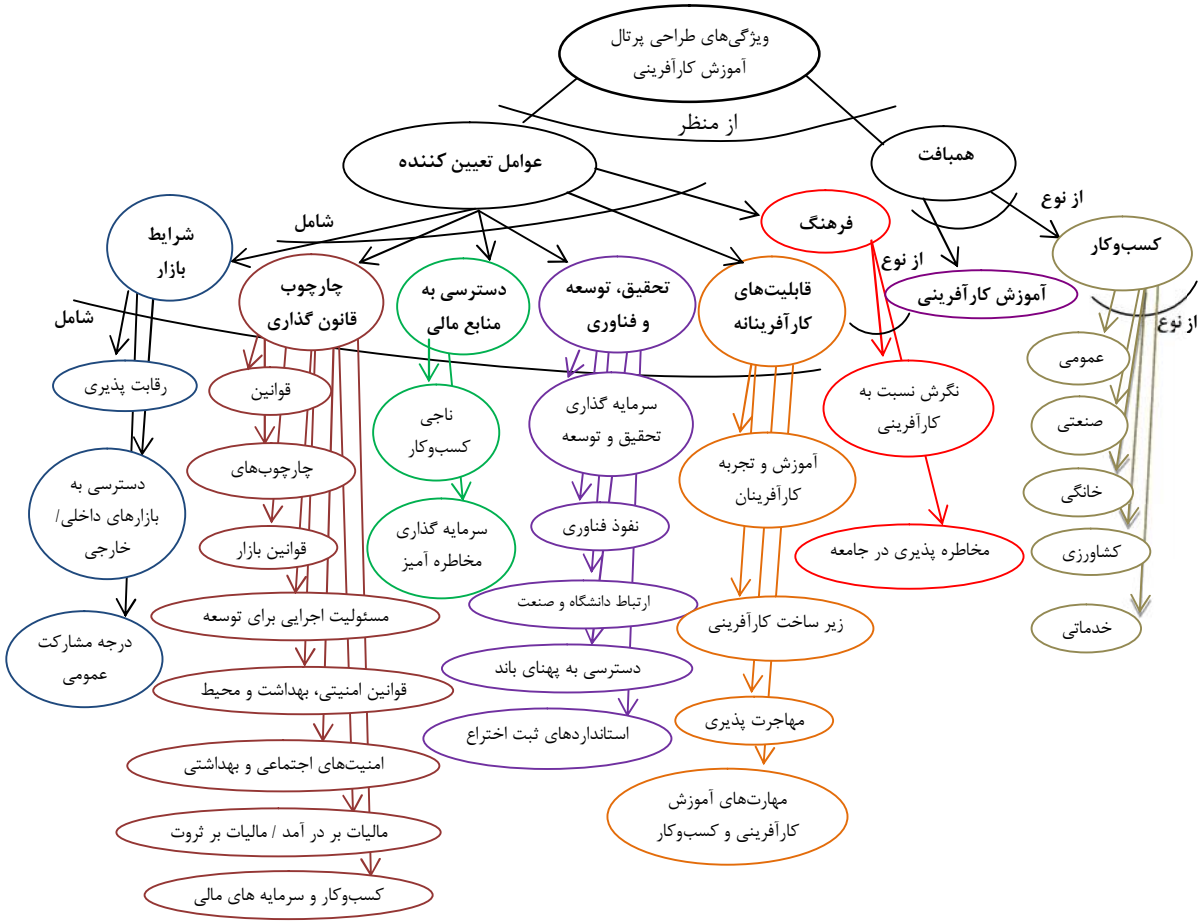
۳-۲- چگونگی ارتقاء مهارت‌های کارآفرینی با استفاده از هستان نگار پیشنهادی

از آنجا که هدف از طراحی پرتال کارآفرینی، از یکسو ارتقاء مهارت‌های خاص شخصی، فنی و مدیریتی در فرد بوده، و از سوی دیگر، ایجاد و توسعه فعالیت‌های کسب‌وکار برای سرمایه گذاران و کارآفرینان خبره، لذا گره‌ها و راهکارهای مختلفی از هستان‌نگار را در طراحی پرتال به خود معطوف می‌دارد.

شکل ۱: هستان‌نگار ویژگی‌های طراحی پرتال آموزش کارآفرینی

Downloaded from jor.iranaict.ir at 1:06 +0330 on Monday November 9th 2026

شکل ۲: هستان‌نگار ویژگی‌های همبافت و عوامل تعیین کننده پرتال آموزش کارآفرینی

رویکردهای مختلفی در رابطه با ارتقاء مهارت‌های کارآفرینی وجود دارد که هر یک به تعدادی از قابلیت‌های مورد انتظار در کارآفرینی اشاره می‌نمایند. به عنوان مثال، قابلیت‌هایی همچون نوآوری، حل مسئله، تصمیم گیری شهودی، مدیریت زمان، گروه‌بندی، تیم سازی و... [۱۲] ازجمله قابلیت‌هایی هستند که در یکی از پژوهش‌ها به آن‌ها اشاره شده است. حال آنکه چک لیستی از برخی قابلیت‌های دیگر نیز وجود دارد که توسط شرکت LSE در سال ۲۰۰۶ ارائه گردیده است و مشتمل بر موارد زیر می‌باشد: پژوهش و تحلیل، تعامل، تولید ایده و تفکر خلاق، شبکه سازی، سواد مالی، آگاهی تجاری، رهبری، مذاکره، مدیریت] ۱۳] .

به هر ترتیب، قبل از تاسیس باید فرد کارآفرین چگونگی راه‌اندازی یک کسب و کار و مراحل آن، چگونگی انجام کارهای گروهی و مهارت‌های ارتباطی و نظایر آن را بیاموزد. در زمان تاسیس باید در زمینه مسائل مالی، شناخت بازار، اصول مدیریت، بیمه، اقتصاد، قانون کار و امور حقوقی، آگاهی و تبحر لازم را کسب نماید. توانایی مدیریت توسعه و رشد شرکت، یافتن شیوه‌های جدید، رقابت و حفظ موقعیت در بازار، یافتن بازارهای جدید نیز از جمله مهارت‌های مورد نیاز کارآفرین پس از تاسیس شرکت هستند که به منظور ایجاد انگیزش در بین افراد و ایجاد کارآفرینان جدید، آگاهی دادن، هدایت و تشویق کارآفرینان به سوی کسب مهارت‌های لازم و ارائه آموزش‌های لازم برای کسب مهارت‌های مورد نیاز به کارآفرینان صورت می‌گیرد و گذراندن این دوره‌ها برای موفقیت کارآفرینانی که قبلاً هیچ گونه سابقه و زمینه محیطی لازم برای آنان فراهم نبوده، ضروری است.

در رابطه با ذینفعانی که قصد ارتقاء مهارت‌های شخصی کارآفرینی دارند، برخی از مهم‌ترین قابلیت‌های مورد انتظار عبارتند از: نوآوری، کشف فرصت‌ها، مخاطره پذیری، مقاومت، پشتکار، کنترل پذیری، رهبری و دوراندیشی. حال آنکه برخی از مهم‌ترین قابلیت‌های مدیریتی مورد انتظار عبارتند از: برنامه ریزی و تعیین اهداف، تصمیم گیری، روابط اجتماعی، بازاریابی، مهارت‌های مالی، کنترل و نظارت، مهارت‌های مدیریتی، فنون مذاکره و توسعه. نهایتاً، برخی از قابلیت‌های مورد انتظار جهت ارتقاء مهارت‌های فنی عبارتند از: مهارت‌های کلامی، شنیداری و

Downloaded from jor.iranaict.ir at 1:06 +0330 on Monday November 9th 2026

نوشتاری، ارزیابی محیط، مدیریت تعاملی، مهارت‌های تیمی [۱، ۹].

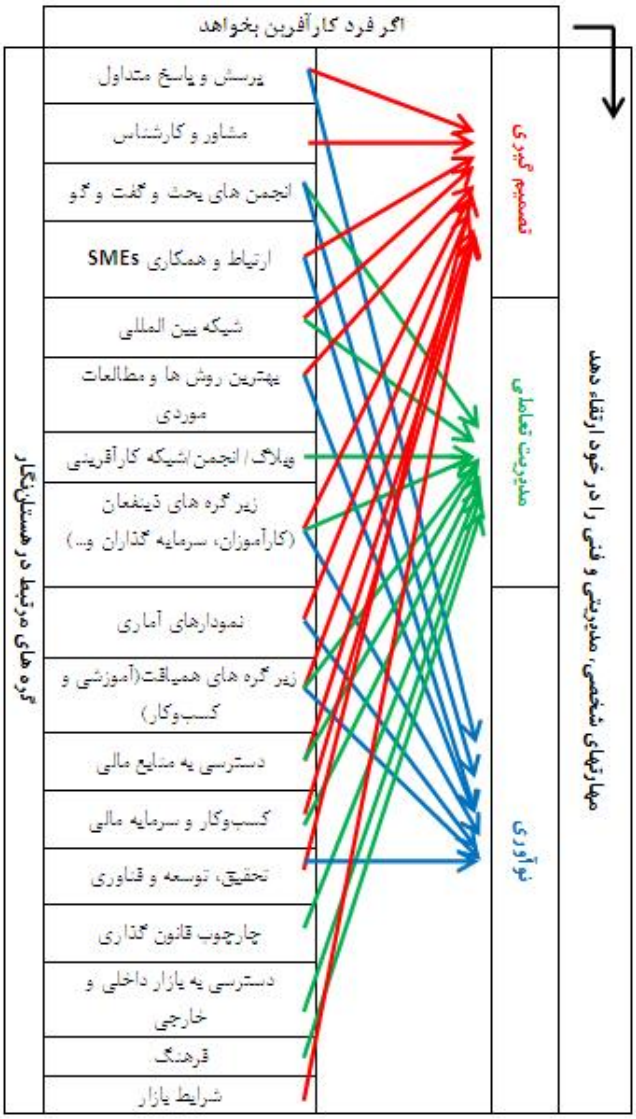
حال این سؤال پیش می‌آید که کارآموزی که می‌خواهد کارآفرینی را با استفاده از پرتال فرا بگیرد چگونه می‌تواند مهارت‌های ذکر شده را در خود ارتقاء دهد؟ جدول ۱ نشان دهنده نگاشت میان برخی از گره های هستان‌نگار و برخی از مهارت‌های مورد انتظار جهت ارتقاء در فرد کارآفرین می‌باشد. از آنجا که نگاشت‌های زیادی میان گره های هستان‌نگار با قابلیت‌های مورد انتظار در فرد می‌توان قائل شد، تنها به ارائه تعداد اندکی از آن‌ها به عنوان نمونه بسنده می‌کنیم. بدین منظور، از میان مهارت‌های شخصی، قابلیت نوآوری، از میان مهارت‌های مدیریتی، قابلیت تصمیم گیری و همین طور از میان مهارت‌های فنی، قابلیت مدیریت تعاملی مدنظر قرار گرفته است.

به عنوان مثال، اگر هدف ارتقاء قابلیت تصمیم گیری در فرد باشد، آنگاه در طراحی پرتال ضروری است که خدماتی مانند: پرسش و پاسخ (FAQ)، حضور مشاور و کارشناس، انجمن بحث و گفتگو، ارتباط و همکاری با سازمان‌های کسب‌وکار کوچک و متوسط در بخش ارتباطات و همکاری لحاظ گردد. در بخش منابع و محتوای پرتال، نیز وجود مطالعات موردی، شبکه های بین‌المللی، وبلاگ‌ها و انجمن‌ها به همراه محتواهای متنی و نمودارهای آماری ضروری به نظر می‌رسد. در بخش عوامل تعیین کننده نیز لحاظ نمودن اطلاعات مربوط به دسترسی به منابع مالی، کسب‌وکار و سرمایه های مالی، شرایط بازار، تحقیق، توسعه و فناوری، از اهمیت بسزایی در تصمیم گیری‌های مدیریتی برخوردار خواهد بود. البته لازم به توضیح است که بسته به نوع همبافت و ذینفعان، محتواهای ارائه شده متمایز بوده و به تبع آن بر نوع تصمیم گیری نیز تأثیر متفاوتی خواهد گذاشت.

٤- دو سناریوی عملی برای نشان دادن قابلیت رویکرد پیشنهادی

جهت نشان دادن قابلیت رویکرد پیشنهادی در طراحی پرتال مبتنی بر هستان‌نگار، دو سناریو از همبافت کسب‌وکار و آموزش مد نظر قرار گرفته‌اند.

جدول ۱: نگاشت میان برخی از گره های هستان‌نگار و برخی از مهارت‌های مورد انتظار جهت ارتقاء مهارت در فرد کارآفرین

٤-١- سناریو همبافت راه اندازی کسب‌وکار: حوزه کشاورزی

بخش‌های ضروری در طراحی رویکرد طرح کسب‌وکار در حالت کلی متمایز از نوع همبافت کاربری دربرگیرنده موارد زیر می‌باشد [١٤]: خلاصه مدیریتی، مشخصات شرکت، شرح خدمات و محصول، تحلیل بازار و فرصت، راهبرد و شیوه اجرا، تحلیل رقابت، تیم مدیریتی، الزامات و نیازهای تأمین بودجه، بررسی‌های مالی طرح، پیوست‌ها، جداول و نمودارها. بنابراین جهت راه اندازی طرح کسب‌وکار در حوزه ای خاص، ضروری است که این بخش‌ها مرتبط با حوزه کاربری بومی سازی گردند.

به طور مثال برای طرح کارآفرینانه کشاورزی از بعد کسب‌وکار، برخی از مهم‌ترین این بخش‌ها که از تحلیل پرتال های مختلف کارآفرینی استنباط شده‌اند [۱،۲] عبارتند از: موضوع طرح

Downloaded from jor.iranaict.ir at 1:06 +0330 on Monday November 9th 2026

کشاورزی، شرح خدمات و محصولات کشاورزی، تحلیل بازار و فرصت، راهبرد و شیوه اجرا، چارچوب‌های قانونی و روال‌های نظارتی، تعداد و نوع شاغلین در طرح، مشخصات سرمایه گذاری طرح.

با توجه به بخش‌های ذکر شده، ضروری است که معیارهایی متناسب با این بخش‌ها در طراحی پرتال نیز در نظر گرفته شود. بدین منظور گره های متناسب با این بخش‌ها در هستان‌نگار (شکل ۱و ۲) عبارتند از: چارچوب قانون گذاری، انواع ذینفعان، انواع محتوای مناسب، بهترین روش‌ها و مطالعات موردی، ویژگی‌های فنی مورد نیاز، شرایط بازار و دسترسی به منابع مالی. حال با توجه به همبافت کاربری و گره های متناسب در هستان‌نگار می‌توان ارزش‌هایی را برای هر گره در طراحی پرتال لحاظ نمود. به عنوان مثال، وزارت جهاد کشاورزی به عنوان ناجی کسب‌وکار در بخش دسترسی به منابع مالی در پرتال قابل ذکر است. در حالی که، واردات و صادرات محصولات کشاورزی خاص در تعیین شرایط بازار اثر گذار بوده و ضروری است که در طراحی پرتال نیز اطلاعات آن‌ها ارائه گردد.

لازم به توضیح است که با توجه به موارد ضروری در طرح کسب‌وکار از یک سو و گره های انتخابی از هستان‌نگار از سوی دیگر، انتظار می‌رود که برخی از مهارت‌های شخصی، فنی و مدیریتی در ذینفعان این طرح ارتقاء یابد. به عنوان مثال جهت ارتقاء مهارت تصمیم گیری، شرح محصولات و خدمات به همراه میزان دسترسی به منابع مالی که در قالب محتوای متنی و بهترین روش‌ها و مطالعات موردی ارائه می‌گردد، قابل ذکر است.

٤-۲- سناریو همبافت آموزش کارآفرینی : راهنمای نگارش طرح کسب‌وکار

از آنجا که نگارش راهنمای طرح کسب‌وکار، از اهمیت ویژه ای در دروس رشته کارآفرینی برخوردار است، لذا به ارائه سناریویی در رابطه با آموزش نحوه نگارش آن در قالب پرتال آموزشی می‌پردازیم. طرح کسب‌وکار در حالت کلی سند مکتوبی است که روش اجرای یک فعالیت تجاری را در یک دوره زمان مشخص بیان می‌کند و بنابراین می‌تواند به عنوان مبنایی جهت ارزیابی مشاغل و ایده های جدید محسوب گردد. این طرح در حالت کلی شامل موارد زیر می‌باشد [۱۵]: شرح کسب‌وکار، امکان سنجی، اهداف، مأموریت، کلیدهای موفقیت، محصولات و خدمات، منابع انسانی، منابع فیزیکی، طرح بازاریابی، طرح مالی، نمودارها و جداول زمان‌بندی، ضمائم. ضروری است که محتوای مورد نظر به تفکیک موارد فوق‌الذکر در پرتال گنجانده شود. به عنوان مثال در رابطه با بخش مربوط به شرح محصولات و خدمات ارائه توضیحاتی شامل شرح محصولات و خدمات، هدف از تولید، ویژگی‌ها و محدودیت‌های محصولات و خدمات، تعهدات شرکت، مجوز و حقوق قانونی از جمله الزامات است. بدین ترتیب گره های متناسب با موارد مذکور در هستان‌نگار پیشنهادی (شکل ۱و ۲) عبارتند از محتوای متنی جهت شرح محصولات و خدمات و چارچوب قانون گذاری جهت نمایش تعهدات شرکت، مجوز و حقوق قانونی مورد نیاز. وجود چنین اطلاعاتی در پرتال علاوه بر تأثیر گذاری بر مهارت‌های شخصی (مانند نوآوری و مخاطره پذیری) بر قابلیت‌های مدیریتی (مانند بازاریابی و برنامه ریزی) و مهارت‌های فنی (مانند ارزیابی محیط) نیز تأثیر گذار خواهد بود.

۵- نتیجه گیری و پیشنهاد کارهای آتی

در این مقاله به ارائه رویکردی مبتنی بر هستان‌نگار جهت طراحی پرتال های آموزشی در راستای ارتقاء مهارت کارآفرینی پرداخته شد. بدین منظور علاوه بر طرح معیارهایی جهت طراحی پرتال های آموزش کارآفرینی، چگونگی تأثیر آن‌ها بر ارتقاء مهارت‌های شخصی، فنی و مدیریتی مورد بررسی قرار گرفت و قابلیت رویکرد پیشنهادی در قالب دو سناریو به بحث گذاشته شد. شایان توجه است که همانند فرآیند توسعه هر سامانه نرم‌افزاری دیگر، سطح تبیین ویژگی‌ها و شاخص‌های طراحی حاصل از رویکرد پیشنهادی در این مقاله، در سطح بالای طراحی است که به خوبی می‌تواند محدوده‌های عملکردی و غیر عملکردی مورد نیاز برای طراحی رابط کاربری، لایه‌های پایگاه داده، نحوه تطبیق پذیری و مواردی از این دست را در لایه‌های بعدی طراحی و پیاده‌سازی مشخص نماید. ویژگی مهم دیگر رویکرد مبتنی بر هستان‌نگار در این مقاله، امکان توسعه دانش آن با توجه به تجارب حاصل از روند طراحی و همچنین سایر محتواهای موجود در پرتال مذکور (از جمله نتایج حاصل از تحلیل درخواست‌ها، اطلاعات مبادله شده مرتبط با بازار و فعالیت‌های شغلی) است که به خودی خود می‌تواند روند باز طراحی و تکمیل سامانه پرتال را به شکلی سیستماتیک پشتیبانی نماید. توسعه این رویکرد در قالب سامانه‌های نرم‌افزاری با رابط کاربری مناسب و قابل تطبیق، افق آتی این کار است که کمک بیشتری به کاربران مختلف با سطوح تخصصی متفاوت می‌نماید.

Downloaded from jor.iranaict.ir at 1:06 +0330 on Monday November 9th 2026

مراجع

[۱] عباس شکاری، سمن سا حیدر زاده آرانی، "بررسی اثر بخشی آموزش‌های حرفه ای بیمه بر عملکرد کارکنان شرکت‌های بیمه از نظر مهارت‌های کارآفرینی (مطالعات موردی: استان اصفهان)"، فصلنامه توسعه کارآفرینی، سال چهارم، شماره سیزدهم، از ص ۱۰۹-۱۲۸، پاییز ۱۳۹۰

[۲] کامبیز طالبی، محمد رضا زارع یکتا، "آموزش کارآفرینی دانشگاهی و نقش آن در ایجاد و توسعه‌ی شرکت‌های کوچک و متوسط (SMES) دانش بنیان"، فصلنامه ی توسعه‌ی کارآفرینی، سال اول، شماره ۱،از ص ۱۱۱-۱۳۱، پاییز ۱۳۸۷

[3] N.Ahmad and A. Hoffmann, “A Framework for Addressing and Measuring Entrepreneurship”, Organization for Economic Co-Operation and Development (OECD), STD/DOC 2 , January 2008.

[4] Higher education and training awards council comhairle, “Draft guidelines and key criteria for the review of Enterprise and entrepreneurship education (EEE)”, May 2012, http://www.hetac.ie/docs/EEE%20Draft%20guidelines%20B-W%20for%20issue%20prior%20to%20conference.pdf

[5] C. Vollcman, K. E.Wilson, S. Mariotti, D. Rabuzzi, S. Vyakarnam and A. Sepulueda, “Educating the next wave of entrepreneurs-unlocking entrepreneurial capabilities to meet the global challenges of the 21 century ”, Report on entrepreneurship education world economic forum Switzerland, April 2009

[6] T. Franklin, “Portals in Higher education: Concepts and Models”, Report on portals education , The Observatory on Borderless Higher Education, February 2004

[7] http://www.roshd.ir/Default.aspx?tabid=587&SSOReturnPage=Check&Rand=0

[8] R. Maier, T. Hädrich, R. Peinl, “Enterprise Knowledge Infrastructures”, Second Edition, ISBN 978-3-540-89767-5, Berlin Heidelberg, Springer-Verlag , 2009.

[9] C. Adrianus (Kees-Jan) van Dor, “Cross border virtual entrepreneurship (CBVE)”, Report on project European Funded Research on Flexible Modality Entrepreneurship Education and Training, ISBN: 978-90-79730-03-2, 2007-2013.

[10] M. T. Mahmoudi, M. Kharrat, K. Badie, T. M.Ghazi, S. Babazadeh and M. Peyvast, “Criteria for Designing Educational Portals Based on Learning Concern and type of Engagement”, 7th international conference on New Media and Education, DisCo2012, Czech Republic, 25-27 June, 2012

[11] N.B. Jones, B. Golann and G. Vollmers, “Using Web-Based Technologies in a Graduate Class To Develop an Entrepreneurship Knowledge Portal”, International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies, Vol.1, Issue 2, edited by L. Esnault , 2006.

[12] L. A. Collins, A. J. Smith, P. D. Hannon, "Discovering entrepreneurship: An exploration of a tripartite approach to developing entrepreneurial capacities", Journal of European Industrial Training, Vol. 30, Issue: 3, 2006, pp.188 – 205.

[13] www.economicsnetwork.ac.uk

[14] S.Fisher, “Guide to writing a killer business plan”, grow smart business, e-book series, 2009. http://www.networksolutions.com/smallbusiness/wpcontent/uploads/Guide_to_Writing_a_Killer_Business_Plan.pdf

[15] http://hasanardestani.persiangig.com/

Downloaded from jor.iranaict.ir at 1:06 +0330 on Monday November 9th 2026